

FITXES DOCENTS

per treballar la Sostenibilitat Social,
Econòmica i Mediambiental

Marina Muñoz i Ester Oliveras
(coordinadores)

ISBN: 978-84-09-24715-8

COMUNICACIÓ

Laura Fernández

Departament de Comunicació (UPF)

Grau/s d'aplicació

Temàtica proposada

Assignatures

Temes específics que es tractaran

Activitats de seminari que es poden desenvolupar

Referències bibliogràfiques

Altres recursos (informes, recursos audiovisuals, etc.)

Fonts de dades (bases de dades o informes amb dades)

COMUNICACIÓ

Nom i contacte de qui emplena la fitxa:

Laura Fernández (laura.fernandez@upf.edu), Departament de Comunicació (UPF)

Grau/s d'aplicació de la fitxa:

grau en Periodisme; grau en Comunicació Audiovisual; grau en Publicitat i Relacions Públiques

Temàtica proposada:

PRÀCTIQUES SOBRE ANÀLISI I COMUNICACIÓ DEL CANVI CLIMÀTIC ANTROPOGÈNIC I ÈTICA AMBIENTAL I ANIMAL DE LA COMUNICACIÓ: EL CAS DE L'AGRICULTURA ANIMAL I L'AQUICULTURA

Assignatures:

Teories de la Comunicació; Seminari d'Anàlisi de l'Actualitat; Estructura de la Comunicació Social; Teories i Mètodes d'Investigació Social en Comunicació; Estructures Socioeconòmiques; Estructures Socials i Tendències Culturals; Màrqueting i Comunicació Institucional, Social i Política; Ètica i Deontologia en la Publicitat i les Relacions Públiques; Estratègies d'Acció Social; Comunicació i Grups d'Influència

Temes específics que es tractaran:

1. El problema del canvi climàtic d'origen humà (definició general del problema, causes, conseqüències, propostes d'adaptació i mitigació; foc en les indústries d'agricultura animal i aquicultura i la seva relació amb l'escalfament global, la desforestació, la degradació del sòl i la contaminació de l'aigua).
2. Una anàlisi holística del problema del canvi climàtic: geopolítica global, neocolonialisme i repartiment desigual dels recursos, sobirania alimentària, comunitats indígenes, ecofeminisme i drets de les dones i infants, especisme i drets animals.
3. El canvi climàtic als mitjans de comunicació: l'impacte de la dieta (negacionisme, omissió, representació, ètica i responsabilitat social de la comunicació del canvi climàtic en general i de l'agroindústria i la dieta en particular).
4. Canvi climàtic i grups d'interès (anàlisi dels diferents agents implicats en la comunicació i omissió del canvi climàtic en el cas de l'agricultura animal i l'aquicultura –empreses, corporacions globals, ONG, activistes, think-tanks, institucions, mitjans de comunicació, etc.– des de la perspectiva de l'economia política).

5. Ètica ambiental i animal per a una comunicació ètica del canvi climàtic antropogènic (comunicació estratègica i no-antropocèntrica del problema del canvi climàtic i de la necessitat d'intervenció social focalitzada en la crítica a l'explotació animal i l'especisme, els efectes del canvi climàtic en animals humans i no humans en el present i futur i la importància de la dieta com a exemple de mesura de canvi individual i col·lectiva).

Activitats de seminari que es poden desenvolupar:

- Anàlisi de premsa escrita (com es presenta el canvi climàtic vinculat a l'agricultura animal, l'aqüicultura i la dieta: quins agents s'hi senyalen, quines conseqüències s'hi subratllen, quines mesures d'actuació s'hi proposen).*
- Anàlisi del discurs de la comunicació corporativa d'empreses responsables del canvi climàtic (granxes extensives i intensives, escorxadors, piscifactories, indústria de transport).*
- Anàlisi de l'economia política de la comunicació d'agents implicats al canvi climàtic antropogènic en el cas de l'agroindústria (com la variable 'economia' condiona el missatge que es dona sobre el canvi climàtic).
- Anàlisi de la comunicació persuasiva activista per confrontar el canvi climàtic (campanyes de conscienciació, comunicació a les xarxes socials, comunicació visual, campanyes per la responsabilitat social corporativa).*
- Elaboració de contingut estratègic per a la comunicació del canvi climàtic antropogènic des d'una perspectiva no antropocèntrica (en aquest cas, centrada en l'agroindústria i les problemàtiques ambientals i ètiques derivades d'aquesta).*

* Es pot prestar atenció a la interseccionalitat: Amb la contribució teòrica dels ecofeminismes; posant atenció en com les conseqüències del canvi climàtic afecten molt més els col·lectius vulnerables i oprimits: països del sud global, comunitats indígenes i empobrides, migrants, dones i infants, animals no humans; en com els responsables més directes del canvi climàtic segueixen una lògica i un discurs de dominació amb arrels heteropatriarcal, colonial i especista; a més, els moviments climàtics i de defensa dels altres animals estan formats majoritàriament per dones i, freqüentment, fan ús d'una perspectiva transversal en què el canvi climàtic es connecta amb qüestions de justícia ambiental, social e interespecie més àmplies.

Referències bibliogràfiques:

- ADAMS, Carol J. *The sexual politics of meat: A feminist-vegetarian critical theory*. Nova York-Londres: Continuum, 1990/2010.
 - ALMIRON, Núria. "Alimentación y calentamiento global: 'la larga sombra del ganado' en la prensa española", *Estudios Sobre el Mensaje Periodístico*, 19 (1), 2013. Pàg. 17-33. Disponible en línia: <https://repositori.upf.edu/bitstream/handle/10230/33685/Almiron_emp_alim.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
 - ALMIRON, Núria; ZOPPEDDU, Milena. "Eating meat and climate change: The media blind spot. A study of Spanish and Italian press coverage", *Environmental Communication*, 9, 2015. Pàg. 307-325. Disponible en línia: <https://repositori.upf.edu/bitstream/handle/10230/33238/Almiron_env_eati.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
 - ALMIRON, Núria; XIFRA, Jordi. *Climate change denial and public relations. Strategic communication and interest groups in climate inaction*. Londres: Routledge, 2019.
 - BOYKOFF, Max; SMITH, Joe. "Media presentations of climate change". A: Constance Lever-Tracy (ed.). *Routledge handbook of climate change and society*. Abingdon: Routledge, 2010. Pàg. 210-218.
 - FREEMAN, Carrie P.; BEKOFF, Marc; BEXELL, Sarah M. "Giving voice to the 'voiceless': Incorporating nonhuman animal perspectives as journalistic sources", *Journalism Studies*, 12 (5), 2011. Pàg. 590-607. Disponible en línia: <https://scholarworks.gsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1011&context=communication_facpub>
 - IONUE, Taichi. "Oceans filled with agony. Fish oppression driven by capitalist commodification". A: David Nibert. *Animal Oppression and Capitalism*. Santa Barbara, CA: Praeger, 96-117.
 - KEMMERER, Lisa. *Eating Earth: Environmental Ethics and dietary choice*. Nova York: Oxford University Press, 2014.
 - NOLT, John. "Nonanthropocentric climate ethics", *WIREs Climate Change*, 2 (5), 2011. Pàg. 687-700. Disponible en línia: <<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/wcc.131>>
 - SCARBOROUGH, Peter; APPLEBY, Paul N.; MIZDRAK, Anja; BRIGGS, Adam D. M.; TRAVIS, Ruth C.; BRADBURY, Katherine E.; KEY, Timothy J. "Dietary greenhouse gas emissions of meat-eaters, fish-eaters, vegetarians and vegans in the UK", *Climatic Change*, 125, 2014. Pàg. 179-192. Disponible en línia: <<https://link.springer.com/article/10.1007/s10584-014-1169-1>>
-

Altres recursos (informes, recursos audiovisuals, etc.):

- ANDERSEN, Kip; KUHN, Keegan (dir.). *Cowspiracy. The sustainability secret*. EUA: A.U.M. Films & Media, 2014. Disponible en línea: <<https://www.cowspiracy.com>>
- ANIMALS AND MEDIA. *Animals and Media. A style guide to give Voice to the voiceless*. 2020. Disponible en línea: <<http://www.animalsandmedia.org/main/>>
- FOOD EMPOWERMENT PROJECT. *Food justice: Know the issues*. 2020. Disponible en línea: <<http://www.foodispower.org/#>>
- GOODLAND, Robert James; ANHANG, Jeff. *Livestock and climate change: What if the key actors in climate change are cows, pigs, and chickens?* 2009. Disponible en línea: <<http://www.worldwatch.org/files/pdf/Livestock%20and%20Climate%20Change.pdf>>
- MeCCO. *Media and Climate Change Observatory*. 2020. Disponible en línea: <https://sciencepolicy.colorado.edu/icecaps/research/media_coverage/index.html>
- TESO ALONSO, Gemma; FERNÁNDEZ-REYES, Rogelio; GAITÁN MOYA, Juan Antonio; LOZANO ASCENCIO, Carlos; PIÑUEL RAIGADA, José Luis. "Comunicación para la sostenibilidad: el cambio climático en los medios". *Fundación Alternativas*. 2018. Disponible en línea: <<http://www.fundacionalternativas.com/observatorio-de-politica-exterioropex/documentos/documentos-de-trabajo/comunicacion-para-la-sostenibilidad-elcambio-climatico-en-los-medios>>
- UPF-CENTRE FOR ANIMAL ETHICS. *Recomanacions UPF-CAE per a una cobertura periodística ètica dels altres animals*. 2016. Disponible en línea: <<https://www.upf.edu/documents/3399181/4494630/Recomanacions+UPF-CAE+CAT+v1.2.pdf/70474ba5-e080-478f-901f-3cb2771725b0>>

Fonts de dades (bases de dades o informes amb dades):

- EUROPEAN COMMISSION JOINT RESEARCH CENTRE. *Evaluation of the livestock sector's contribution to the EU greenhouse gas emissions (GGELS)*. 2010. Disponible en línea: <https://ec.europa.eu/agriculture/external-studies/livestock-gas_en>
 - FAO. *Tackling climate change through livestock*. 2014. Disponible en línea: <http://www.fao.org/ag/againfo/resources/en/publications/tackling_climate_change/index.htm>
 - FAOStat. 2019. <<http://www.fao.org/faostat/es/#home>>
 - GREENPEACE. *Imágenes y datos: así nos afecta el cambio climático*. 2018. Disponible en línea: <<https://es.greenpeace.org/es/wp-content/uploads/sites/3/2018/11/GP-cambio-climatico-LR.pdf>>
 - OIT. *Los pueblos indígenas y el cambio climático*. 2018. Disponible en línea: <https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---gender/documents/publication/wcms_632113.pdf>
 - OMS. *Género, cambio climático y salud*. 2016. Disponible en línea: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/204178/9789243508184_spa.pdf>
 - UNICEF, Comité Español. *El impacto del cambio climático en la infancia en España*. 2017. Disponible en línea: <https://www.unicef.es/sites/unicef.es/files/comunicacion/informe_cambio_climatico_infancia_espana_0.pdf>
-